

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ректора
27.03.2026 № 51-ОД

**Психологічна допомога, соціальна підтримка та
комплексна реабілітація військовослужбовців та
ветеранів війни**

СХВАЛЕНО
Протокол засідання вченої ради
27.03.2026 № 9

Лубни – 2026

ПЕРЕДМОВА

Навчальна програма курсів підвищення кваліфікації «Психологічна допомога, соціальна підтримка та комплексна реабілітація військовослужбовців та ветеранів війни» розроблена відповідно до рішення Вченої ради Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Розроблено: Товстуха О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Програму обговорено на засіданні кафедри психології.

Протокол від «28» серпня 2025 р. № 1

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

<i>Кількість кредитів ECTS</i>	3 кредити ECTS (90 годин)
<i>Кожен модуль складається</i>	1 кредит ECTS (30 годин)
<i>Загальна кількість модулів</i>	3
<i>Форма навчання</i>	Заочно-дистанційна

Мета навчальної програми: формування у слухачів системи професійних компетентностей щодо організації та надання психосоціальної підтримки військовослужбовцям, розвиток навичок кризового консультування, реабілітації та сприяння адаптації ветеранів війни до мирного життя.

Завдання навчальної програми

1. Проаналізувати поняття кризової ситуації та кризового стану у військовослужбовців і ветеранів війни.
2. Дослідити основні концепції та моделі стресу та їх застосування у роботі з військовими.
3. Вивчити особливості травматичного стресу та психотравми у військовослужбовців та ветеранів війни.
4. Ознайомитися з методами психологічної допомоги різним категоріям військовослужбовців і ветеранів.
5. Визначити потреби психологічної підтримки членів сімей військовослужбовців та ветеранів.
6. Розглянути структуру та функції соціальних служб у системі підтримки військових і ветеранів.
7. Дослідити систему соціальної підтримки для ветеранів війни та членів їхніх сімей.
8. Навчитися проводити діагностику потреб та проєктувати заходи соціально-психологічної підтримки.
9. Ознайомитися з етичними та правовими аспектами соціально-психологічної підтримки військовослужбовців та ветеранів війни.
10. Вивчити принципи комплексної психологічної реабілітації військовослужбовців та ветеранів війни.
11. Опанувати вміння розробляти індивідуальні плани психологічної реабілітації з урахуванням психоемоційного стану та потреб ветеранів.
12. Дослідити соціально-психологічні аспекти адаптації ветеранів до цивільного життя.
13. Ознайомитися з інноваційними підходами та міжнародним досвідом соціально-психологічної підтримки ветеранів (країни НАТО).

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
Інтегральна компетентність	Уміння розробляти й впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної та соціально-психологічної підтримки військовослужбовців та ветеранів війни.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність застосовувати набуті знання, уміння та навички у практичних ситуаціях професійної діяльності. ЗК2. Уміння виявляти, аналізувати, ставити та вирішувати професійні проблеми у сфері психологічної та соціальної підтримки. ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально, дотримуючись етичних норм і принципів гуманізму у роботі з людьми, які пережили травматичний досвід. ЗК4. Здатність розробляти, реалізовувати та оцінювати ефективність соціальних й психологічних проєктів підтримки військовослужбовців та ветеранів війни. ЗК5. Здатність ефективно працювати в команді, мотивувати інших і досягати спільних професійних цілей у процесі надання допомоги. ЗК6. Здатність до саморозвитку, професійного вдосконалення та навчання впродовж життя в умовах динамічних соціальних змін.
Фахові компетентності (ФК)	ФК1. Здатність проводити комплексну діагностику психоемоційного стану військовослужбовців та ветеранів війни.

	ФК2. Уміння розробляти індивідуальні плани психологічної допомоги та реабілітації. ФК3. Здатність застосовувати психотерапевтичні та психокорекційні методики для роботи з травмою та ПТСР. ФК4. Уміння організовувати соціально-психологічну підтримку членів сімей військовослужбовців та ветеранів війни. ФК5. Здатність планувати та впроваджувати групові програми психологічної підтримки та тренінги. ФК6. Уміння використовувати методи оцінки потреб і ресурсів цільових груп для проектування заходів. ФК7. Здатність здійснювати соціальний супровід та координацію з іншими службами підтримки. ФК8. Уміння застосовувати етичні та правові норми в практиці соціально-психологічної роботи. ФК9. Здатність інтегрувати знання психології, соціальної роботи та реабілітації у практичну діяльність. ФК10. Здатність оцінювати ефективність проведених заходів та коригувати інтервенції. ФК11. Уміння використовувати інноваційні підходи та досвід міжнародних практик у роботі з військовослужбовцями та ветеранами.
Soft skills	Емпатія, комунікативність, стресостійкість, критичне мислення, командна взаємодія, емоційний інтелект, адаптивність, лідерство, мотивація.
Hard skills	Психодіагностика, кризове консультування, перша психологічна допомога, розробка програм реабілітації, знання нормативно-

	правової бази, ведення кейсу, застосування психотерапевтичних підходів, розробка тренінгів, робота в мультидисциплінарній команді.
--	--

МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

№ з/п	Назва модуля, теми	Лекції	Самостійна робота	Загальна кількість годин
І МОДУЛЬ.				
Психологічна допомога військовослужбовцям та ветеранам війни				
1.	Поняття про кризову ситуацію, кризовий стан, кризове реагування	2	2	4
2.	Стрес. Концепції та моделі стресу.	2	4	6
3.	Травматичний стрес та психотравма у військовослужбовців та ветеранів війни	2	4	6
4.	Особливості психологічної допомоги різним категоріям військовослужбовців та ветеранам війни	6	4	10
5.	Психологічна підтримка членів сімей військовослужбовців та ветеранів війни	2	2	4
	<i>Загальна кількість годин модуля I</i>	14	16	30
II МОДУЛЬ.				
Соціально-психологічна підтримка військовослужбовців та ветеранів війни				
1.	Соціальні служби та їх роль у підтримці військовослужбовців та ветеранів війни	2	2	4
2.	Система соціальної підтримки для ветеранів війни та членів їх сімей	2	2	4
3.	Діагностика потреб та проєктування заходів соціально-психологічної підтримки військовослужбовців та ветеранів війни	6	12	18

4.	Етичні та правові аспекти соціально-психологічної підтримки військовослужбовців та ветеранів війни	2	2	4
<i>Загальна кількість годин модуля II</i>		12	18	30
III МОДУЛЬ.				
Психологічна реабілітація військовослужбовців та ветеранів війни				
1.	Поняття про комплексну психологічну реабілітацію	2	2	4
2.	Розробка індивідуальних планів психологічної реабілітації військовослужбовців та ветеранів війни	4	6	10
3.	Принципи та технології психолого-педагогічного супроводу військовослужбовців та ветеранів війни з пост-травматичним стресовим синдромом.	4	4	8
4.	Соціально-психологічні аспекти повернення ветеранів війни до цивільного життя	2	2	4
5.	Інноваційні підходи у соціально-психологічній підтримці ветеранів (досвід країн НАТО)	2	2	4
<i>Загальна кількість годин модуля III</i>		14	16	30
Загальна кількість годин навчальної програми		40	50	90

Форма атестації. Наукове обґрунтування та розробка програми інтервенції з психологічної допомоги військовослужбовцям та ветеранам війни.

Список рекомендованої навчальної літератури

1. Артеменко А., Батаєва, К. Мілітарна ідентичність та соціальна адаптація ветеранів АТО/ООС : монографія. Харків : Видавництво ХГУ «НУА», 2022. 192 с.
2. Блінов О. А. Психологія бойової психічної травми: монографія. К. : Талком, 2016. 246 с.

3. Блінов О.А., Вернік О.Л. Встановлення проявів ознак посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців. Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи: матеріали IV Міжнародної науковопрактичної конференції «Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи». К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2019. С. 33-35.

4. Вказівки щодо збереження психічного здоров'я військовослужбовців в зоні застосування військ (сил) та під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів) / А.В. Верба, О.А. Барбазюк, А.В. Швець, В.В. Стеблюк та ін. // під заг. ред. Головного психіатра МО України, доктора медичних наук О.В. Друзя, Головного психіатра МВС України, доктора медичних наук Гічуна В.С. К., 2017. 83 с.

5. Горбунова В. В., Климчук В. О. Посттравматичний стресовий розлад VERSUS: посттравматичне зростання. Психологічна допомога особам, які беруть участь в антитерористичній операції : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф., м. Київ, 30 берез. 2016 р. Київ, 2016. 248 с.

6. Клінічні рекомендації з надання медичної допомоги пацієнтам з неврологічними, психічними та поведінковими розладами / за ред. Волошина П. В., Лінського І. В., Марути Н. О., Волошиної Н. П., Міщенко В. М., Дубенка А. С. Харків : Видавець Строков Д. В., 2021. 376 с.

7. Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О., Лозінська, Н. С., Остапчук В. В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. К.:НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.

8. Кокун О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Олійник В. О., Хоружий С. М., Ларіонов С. О., Сириця М. В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2023. 175 с.

9. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навч. посіб. / Гридковець Л. та ін. ; за заг. ред. Л. Гридковець. Том 3. Київ, 2018. 236 с.

10. Охорона психічного здоров'я в умовах війни / пер. з англ. Тетяна Семигіна, Ірина Павленко, Євгенія Овсяннікова [та ін.]. К. : Наш формат, 2017. 1068 с

11. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій : метод. посіб. / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Л. Г. Царенко ; за ред. З. Г. Кісарчук. К. : Логос, 2015. 207 с.

12. Товстуха О. М. Аналіз міжнародного досвіду підготовки фахівців соціальної сфери до роботи з ветеранами війни та членами їхніх сімей (на

прикладі США). Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2025. № 3. С. 35-41.

13. Товстуха О. М. Проблема соціально-психологічної адаптації жінок до умов військової служби. Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects. Proceedings of the 6 International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2021. P. 520 – 525.

14. Krasnodemska, I., Savitskaya, M., Berezan, V., Tovstukha, O., & Rodchenko, L. Psychological consequences of warfare for combatants: ways of social reintegration and support in Ukraine. Amazonia Investiga, 2023. № 12(70), 78-87.

15. Pashko T., Tovstukha O., Chernovska L., Serhieieva I., Chumak O. Impact of crisis events on the family and technologies of psychological support to overcome the consequences. European Journal of Trauma & Dissociation. 2025. Volume 9, Issue 3. P. DOI: 10.1016/j.ejtd.2025.100580

16. Tovstukha O. M. Doctorate on the development of information technologies in the preparation of facsimiles in auxiliary professions. International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences» : conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. P. 191-195

Інформаційні ресурси

1. Репозиторій ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/>

2. Сайт Міністерства оборони України: <http://www.mil.gov.ua/>

3. Інформаційна онлайн-платформа «Knowledge Center» <https://knowledge.org.ua/>

4. Проєкт «вартожити» <https://www.vartozhyty.com.ua/psychologicalsupportmilitary>

5. Служба психосоціальної підтримки сімей військовослужбовців <https://www.pidtrymka.in.ua/>